Глава V.
ПЕЩЕРАТА НА ДЯВОЛА.

Може би си спомняте, че направих някои забележки относно изкачването на връх Пайкс Пийк. Е, това е просто детска игра – утринна разходка в сравнение с пътеките, които се оказа, че сме принудени да следваме във великите Кордилери.

Нито пък ни беше позволено постепенно да привикваме към опасността; не бяха минали и два часа, откакто излязохме от Серо де Паско, когато се оказахме да пълзим покрай един ръб, толкова тясно беше, че едва имаше място за мулетата да стъпят с двете си копита едно до друго, над пропаст три хиляди стъпки (915 м) по въздуха – право надолу. И, в допълнение към това неудобство, насъбиращата се понякога определена болка, причинена от голямата надморска височина.

Едва що намерехме почва, достатъчно широка за място за почивка, и нашият arriero ни повеждаше, сякаш като с магия, към мястото за лагеруване през нощта. Щяхме да се изкачим по стената на тясна долина; от едната страна бучеше буен поток на неколкостотин фута под нас; от другата – се издигаше безкомпромисна скална стена. Толкова тясна ще е била пътеката, че както си седях, възседнал мулето си, външният ми крак висеше над пропастта.

Но величествената гледка, новите неща и разнообразния пейзаж ни възнагради; а Льо Мир хареса опасността заради самата опасност. Постоянно се накланяше далеч от седлото, докато тялото й буквално висеше във въздуха над някоя ужасна бездна, като през това време тя обръщаше глава и се смееше весело на Хари и мен, който яздех последен.

- Но Дезире! Ако подпръгът на седлото се скъса!

- О, ама няма.

- Ами ако се скъса?

- Тра-ла-ла! Ела, хвани ме!

И тя се опитваше да подкара мулето си в тръс – напразно усилие, тъй като добичето се грижеше много повече за собствената си кожа, отколкото тя за своята; а и мулето на arriero-то беше едва на няколко фута пред него.

По този начин ние продължавахме ден след ден, не мога да кажа колко. Бяхме очаровани от нещо, което беше неустоимо. Но и на колкото и висок връх да се изкачахме, виждаше се друг, още по-висок, и този също трябва да бъде изкачен.

Безкрайното разнообразие на пътеката, нейните изненади, нейните нови опасности, явното й изчезване в редкия въздух, само за да бъде намерена след някой повече от невъзможен завой, нагоре по стената на друга скала, която ни подмамваше нататък и нататък; и когато или където щяхме да сме в състояние да кажем: "дотук и толкова" беше нерешен проблем на този ден.

Около три часа един следобед се разположихме на лагер на малко чисто място в края на тясна долина. Нашият arriero, като ни спря в този ранен час, ни обясни, че няма друго място за лагеруване в рамките на шест часа ход, и никаква хасиенда или населено място – до петдесет мили (80 км). Приехме обяснението му с безразличието на хора, на които всеки ден е като другите, и се забавлявахме като проучвахме околността, докато той приготвяше вечерята и нареждаше леглата за лагеруване.

Зад нас лежеше пътеката, по която бяхме достигнали – тясна, синусоидна лента, която не се отделя от страната на огромните канари като змия, закрепила се към скала. Отляво, непосредствено над нас, имаше урва с височина няколко

хиляди стъпки; от дясно – редици масивни скални блокове, от кварцит и гранит, безформени и надвиснали.

Имаше три, помня, разположени един до друг като трима гранитни братя; след това два или три по-малки в редица, и отвъд тях – други, в неравномерно подредени маси, понякога толкова близо едни до други, сякаш се избутваха един друг от пътя.

От няколко дена бяхме в района на вечен сняг; и скоро се събрахме около огъня, който arriero-то беше наклал за нашия лагер. Топлината му беше благодатна, въпреки местните ни вълнени одежди и тежки понча.

Вятърът свиреше зловещо; неземен, безчувствен звук се блъскаше безумно в ушите ни. Белотата на снега и досадната сивота на скалите беше абсолютно неосвежена от някое леко оцветяване в зелено или игра на вода; място, самотно като човешката душа, и ужасяващо като смъртта.

Хари беше отишъл да провери копитата на мулето си, което леко накуцваше през целия следобед; Льо Мир и аз седяхме един до друг близо до огъня, вторачили се в играта на пламъците. Няколко минути мълчахме.

- В Париж, може би... – започна тя изведнъж, след това бързо спря и остана мълчалива.

Но аз бързо изпадах в меланхолия и исках да чуя гласа й, и казах:

- Е? В Париж

Тя ме погледна, очите й – странно сериозни, но не каза нищо. Настоях:

- Ти каза, Дезире, в Париж...

Тя направи бързо движение и се засмя неприятно.

- Да, приятелю – но е безполезно. Мислех си за теб. 'А! Картичка! Мистър Пол Ламар. Покани го, Жули. Или не, нека почака – не съм у дома.' Това, приятелю, щеше да бъде в Париж.

Вторачих се в нея.

- За Бога, Дезире, каква глупост е това?

Тя не обърна внимание на въпроса ми и продължи:

- Да, това е как би могло да бъде. Защо говоря по този начин? Планините ме хипнотизират. Снегът, самотата – защото аз съм сама. Брат ти, какво е той? И ти, Пол, едва ли съзнаваш съществуването ми. Имах своята възможност с теб, а я проиграх. А що се отнася до бъдещето – виж! Виждаш ли тази пустош от сняг и лед, блестяща, студена, безжалостна? А! Е, това е моя гроб.

Опитах се да си помисля, че тя просто се забавлява, но блясъкът в очите й не беше възникнал от радост. Проследих втренчения й поглед през непроходимата пустош и, потръпвайки, запитах:

- Какво е това ужасно хрумване, Дезире? Хайде, едва ли е приятно.

Тя стана и премина ярд и нещо от мястото между нас до мен. Усетих очите й над мен, и се опитах, тъй като не можех да ги видя, да срещна погледа й. След това тя каза, с нисък, но странно ясен глас:

- Пол, обичам те.

- Мила моя Дезире!

- Обичам те.

Изведнъж – пак си бях аз, спокоен и усмихнат. Бях убеден, че тя играе ролята си, и не поисках да разваля хубавата сцена. Затова просто казах:

- Поласкан съм, сеньора.

Тя въздъхна, като постави ръка на рамото ми.

- Ти ми се смееш. Не си прав. Аз ли избрах това място за флирт? Преди не можех да ти кажа; сега трябва да знаеш. Имало е много мъже в живота ми, Пол; някои глупави, някои – не толкова, но никой като теб. Никога не съм казвала,

'Обичам те.' Казвам го сега. Веднъж взе ръката ми, но никога не си ме целунал.

Изправих се на крака, усмихнат, безкрайно тъп, и се направих, че я прегръщам.

- Целувка? Това ли е всичко, Дезире? Е...

Но не бях преценил тона й правилно и се излъгах. Тя не мръдна нито мускул, но аз се почувствах отблъснат като от стоманена бариера. Тя остана да стои абсолютно спокойна, претърсвайки ме с втренчен поглед, който смъкна от мен лекомислието и цинизма и лустрото на живота; и накрая тя промълви с глас, изпълнен с болка:

- Трябва ли да ме убиеш с думи, Пол? Не мислех – сега. Твърде късно е.

След това се обърна бързо и извика Хари, който изтича към нея, само за да й задоволи някакво банално искане, а след една минута arriero-то обяви, че вечерята е готова.

Предположих, че инцидентът за нея беше отминал, както за беше мен; едва ли можех да знам колко дълбоко я бях наранил. И когато открих грешката си, след известно време и при други, различни обстоятелства, тя едва не ми костваше живота, а и на Хари, на всичко отгоре.

Докато се хранехме Льо Мир явно беше в най-доброто си настроение. Тя разказа историята на героинята на Балзак, която прекосила Андите дегизирана като испански офицер, извършвайки чудни подвизи със сабята си и опустошавайки сърцата на изисканите дами, които приема пола на елегантния капитан за показания от дрехите му.

Историята беше източник на голямо забавление за Хари, който настояваше тя да му изрежда подробност след подробност, докато Дезире не пусна паметта си в отпуска и я замени с чисто въображение. Импровизацията пък не падаше много по-долу от оригинала.

Беше още светло, когато завършихме вечерята, повече от три часа преди времето за лягане. И тъй като нямаше нищо по-добро да се прави, извиках arriero-то и го помолих да ни разведе да проучим масите от скални блокове, сиви и неприветлив, които се бяха надвесили от дясната ни страна.

Той кимна с глава по обикновения си безразличен начин, и петнайсет минути по-късно тръгнахме пеша. Arriero-то беше начело, Хари – по петите му, а Дезире и аз – на опашката.

Три пъти се опитах да завържа разговор с нея; но всеки път тя поклащаше глава, без да се обърне, и аз се отказах. Бях искрено озадачен от думите и поведението й отпреди един час; дали това беше някоя от хитрините на Льо Мир, или...

Вниманието ми беше отдадено на този въпрос като на някой, който разгадава гатанка; но аз го изхвърлих от мислите си, обещавайки си да го реша на сутринта, и посветих вниманието си на капризите на природата около мен.

Минавахме през процеп между две масивни скали, около триста или четиристотин ярда дълъг (275 – 365 м). Пред нас, в края на прохода, се изпречваше нещо като скала.

Нашите стъпки отекваха от скала на скала; единственият друг звук беше зловещото стенание на вятъра, достигащо до ушите ни отслабнало, което служеше само за усилване на ефекта му. Тук-там имаше отвърстия, достатъчно големи, за да влезе кон с ездач, и на много места стените им бяха оронени.

Мислех си, помня, че образованието беше несъмнено от варовик, със слой кварцит тук-там, когато се сепнах от вика на Хари.

Приближих се. Хари и Дезире, с Фелипе, arriero-то, се бяха спрели, вторачили поглед нагоре, към скалната стена, която преграждаше изхода от прохода. Като проследих

погледите им, видях очертания, врязани в скалата, явно груб and несръчен опит да се възпроизведе формата на някакво животно.

Нещото беше на някакви си четирийсет фута (12 м) над нас и беше трудно да се види ясно.

- Казвам, че това е лама – говореше Хари, когато спрях до него.

- Мило мое момче – отвърна Дезире, – не мислиш ли, че разпознавам коня, когато го видя?

- Когато видиш такъв, разбира се – каза Хари саркастично. – Но кога някой е виждал кон с гръб като този?

Що се отнася до me, аз наистина бях заинтригуван, и се обърнах към arriero-то за информация.

- Si, senor – каза Фелипе, – un caballo.

- Но кой го е изсякъл?

Фелипе сви рамене.

- Ново ли е – испанско?

Пак свиване на рамене. Станах нетърпелив.

- Нямаш ли език? – запитах аз. – Говори! Ако не знаеш автора на това изображение на копитно, кажи.

- Знам, сеньор.

- Знаеш?

- Si, senor.

- Тогава, за Бога, кажи ни.

- Историята му? – сочейки към фигурата на скалата.

- Да, идиот!

Без израз на интерес, Фелипе се завъртя два пъти наоколо, намери удобна скала, седна, зави цигара, запали я, и започна. Говореше на испански диалект; ще запазя стила, доколкото ми позволява превода.

- Преди много, много години, сеньор, Атахуалпа, инката, син на Хуайна-Капак, бил затворен в Кахамарко. Преди

четири-петстотин години, било това. По времето на великия Писаро. Имало злато в Куско, на юг, и Атахуалпа, за откуп, наредил това злато да бъде занесено на Писаро. Вестителите отнесли заповедта като вятър, толкова бързо, че за пет дена жреците на слънцето занесли златото от храмовете, за да спасят живота на Атахуалпа.

Фелипе направи пауза, като дръпна от цигарата си, погледна слушателите си, и продължи:

- Но Ернандо Писаро, брат на великия Писаро, се усъмнил, че златото щяло да бъде донесено със закъснение. От Пачакамак той дошъл с двайсет конника, сеейки ужас в планините, носейки осемдесет товара злато. През река Хуаха и покрай езерото Чинчайкоча вървели те, докато пристигнали в град Хуануко.

Имало храмове и злато и жреци и войни. Но когато войните на инките видели конете на испанците и чули пушките, те се уплашили и избягали като малки деца, отнасяйки златото си. Никога преди не били виждали бели хора, или пушки, или коне.

С тях заминали много жреци и жени, към снеговете на планините. И след много дни страдания те стигнали до една пещера, в която изчезнали и никога повече не били видени, нито пък Ернандо Писаро и двайсетте му конника могли да ги намерят и да се сдобият със златото им.

И преди да влязат в пещерата, те се изкачили на скалата близо до нейния вход и изсекли върху нея образа на кон, за да предупредят братята си инки за испанците, които ги прогонили от Хуануко. Това е историята му, сеньор.

- Но кой ти разказа всичко това, Фелипе?

Arriero-то сви раменете си и погледна наоколо, сякаш за да каже: “То е във вятъра”.

- Ами пещерата? – извика Дезире. – Къде е пещерата?

- Тя е там, сеньора – каза Фелипе, посочвайки през прохода в дясно.

Тогава нищо не можеше да спре Дезире да види пещерата. Arriero-то я информира, че е трудна за достъп, но тя отклони възраженията с презрение и му нареди да води.

Хари, разбира се, беше с нея, и аз ги последвах някак си без желание; защото, въпреки че историята на Фелипе беше доста точна, бях склонен да приема легендата му за изчезналите инки като фантастично предание от планините.

Беше казал правилно – пътеката до пещерата не беше от леките. Тук-там дълбоки проломи ни караха да правим широки заобикалки, иначе рискувахме да си счупим вратовете на опасните урви.

Накрая стигнахме до малка площадка, която приличаше най-вече на дъното на гигантски кладенец, и в центъра на една от стените на отвесния скат имаше отвор с размери около трийсет или четирийсет фута (9 – 12 м), черен и неравен, и някак си ужасяващ.

Това беше входа на пещерата.

Там Фелипе се спря.

- Ето, сеньор. Тук влезли инките от Хуануко със златото си.

Той трепереше, докато говореше, и аз си представих, че лицето му става бледо.

- Ще я проучим! – извика Дезире, тръгвайки напред.

- Ама не, сеньора! – Arriero-то определено трепереше. – Не! Сеньор, не я оставяйте да влезе вътре! Много пъти мои земляци са влизали да търсят злато, американци също, и никога не са се връщали. Това е пещерата на дявола, сеньор. Той се крие в тъмнината и никой, който влезе, не може да му избяга.

Дезире се смееше весело.

- Тогава аз ще посетя дявола! – възкликна, и преди Хари или аз да можем да я стигнем, тя скочи през пространството между нас и входа и изчезна вътре.

С викове на ужас от Фелипе, достигащи до ушите ни, ние скочихме след нея.

- Дезире! – извика Хари. – Върни се, Дезире!

Нямаше отговор, но ехото от тъмнината пред нас се върна отслабнало – можеше да са стъпки! Какво безразсъдство! Защото си мислех, че тя просто е имала намерение да изплаши горкия Фелипе, и сега...

- Дезире! – Хари извика пак с цялата сила на дробовете си. – Дезире!

Пак нямаше отговор. Тогава влязохме в пещерата заедно. Помня, че когато влизахме, аз се обърнах и видях Фелипе втренчен, с бяло лице и очи, пълни с ужас.

Сто фута (30.5 м) и ние бяхме заобиколени най-гъста тъмнина. Мърморех:

- Това е безумие; хайде да вземем светлина – и се опитах да задържа Хари. Но той ме бутна настрани и продължи да върви опипом, викайки:

- Дезире! Върни се, Дезире!

Какво можех да направя? Последвах го.

Изведнъж вик отекна в пещерата. Умножен от ехото в черните стени, той беше нечовешки, примесен с ужас, безкрайно ужасен.

Побиха ме тръпки от главата до петите; край себе си чух Хари да се задъхва от неописуем страх. Миг по-късно се втурнахме напред в тъмнината.

Колко време тичахме, изобщо не мога да кажа; вероятно няколко секунди, възможно – няколко минути.

Бяхме се втурнали напред, сляпо, задвижени не от разума, а от спомена за този ужасен вик, един до друг, задъхани, ужасени. И тогава...

Стъпка в невидимото пространство – мощно усилие да стъпя отново на твърдо – безумен миг на отчаяние и безпомощно махане с ръце и крака. След това тъмнина и забрава.